

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim , V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) (...) w W. na rzecz powoda W. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą S.

w S. kwotę 2.100,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty (pkt 1) , oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2) i zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) (...) w W. na rzecz powoda W. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą S. w S. kwotę 1.267,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3).

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy wskazał , iż :

zasądzona kwota 2.100,00 zł stanowi brakującą część należnego odszkodowania za szkodę w pojeździe. Skoro przedmiotowa szkoda jest tzw. szkodą całkowitą , to zasądzone odszkodowanie odpowiada różnicy w wartości pojazdu na dzień zdarzenia w stanie przed i po szkodzie , z uwzględnieniem wypłaconej bezspornej części odszkodowania , powiększone o dochodzone odsetki ustawowe. Pozwany odpowiada jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego będącego sprawcą szkody.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w zakresie kwoty 300,00 zł tytułem wydatków poniesionych przez powoda na sporządzenie prywatnej kalkulacji. Wydatek ten nie stanowi wydatku koniecznego zważywszy na to , że powód prowadzi działalność gospodarczą , w zakres której wchodzi dochodzenie wierzytelności z tytułu szkód komunikacyjnych , działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat. Wynika to zarówno z treści CEiDG jak i okoliczności faktycznych. Od wielu lat bowiem powód jako strona wielu postępowań dochodził przed sądem wierzytelności z tego tytułu nabytych w drodze cesji. Wiedza jaką posiada powód jest wystarczająca , aby określić wysokość szkody i określić ryzyko nabycia danej wierzytelności już w chwili zawierania umowy cesji. Sąd Rejonowy podkreślił , iż w przedmiotowej sprawie powód nabył wierzytelność w drodze cesji od poszkodowanego zanim sporządzono prywatną opinię . Powód posiadał zatem wiedzę i umiejętności dostateczne , by ocenić ryzyko nabycia przedmiotowej wierzytelności , a także wiedzę do wytoczenia powództwa i sprecyzowania roszczenia oraz oceny ryzyka ewentualnego niezasadnie wytoczonego powództwa , skoro jest to przedmiotem jego działalności gospodarczej. Sąd Rejonowy zauważył , iż (...) spółka z o.o. w S. ma siedzibę w miejscu siedziby powoda. Z odpisu z KRS wynika zaś , że powód jest jednym ze współników spółki (drugim jest pełnomocnik powoda – P. D.), a ponadto powód jest jedynym członkiem Zarządu – prezesem Zarządu. Sąd Rejonowy uznał , że przedmiotową ekspertyzę wykonał faktycznie sam powód działając jako wskazana powyżej spółka. Zdaniem Sądu Rejonowego koszt wykonania ekspertyzy nie był zatem koniecznym i niezbędnym do wytoczenia powództwa przez powoda . W sprawie brak było również konieczności sporządzania kalkulacji , skoro jednocześnie powód zgłosił w pozwie wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. , dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył powód , zaskarżając wyrok w części , to jest w zakresie pkt 2 sentencji w całości oraz pkt 3 sentencji w całości , wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 300,00 zł oraz kosztów postępowania w pierwszej instancji z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu oraz kosztów postępowania apelacyjnego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi następujące uchybienia :

1. Obrazę przepisów prawa procesowego , to jest art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez dowolną , a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie , że

a) poniesione przez powoda koszty sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy pojazdu nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą , w sytuacji , gdy ubezpieczyciel – pomimo wykorzystania w toku postępowania likwidacyjnego systemu eksperckiego , z którego również skorzystał rzeczoznawca zatrudniony w spółce (...) oraz pomimo sporządzenia kalkulacji naprawy w oparciu o ten sam materiał dowodowy , którym dysponował rzeczoznawca zatrudniony w spółce (...) - uzyskał diametralnie różny

(niekorzystny dla poszkodowanego) wynik kalkulacji kosztów naprawy , zaś przeprowadzony w toku sprawy dowód z opinii biegłego potwierdził w całości zasadność szkody wyliczonej na zlecenie powoda,

b) poniesione przez powoda koszty sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy pojazdu nie były uzasadnione i konieczne , albowiem powód od lat prowadzi indywidualną działalność gospodarczą związaną z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat , a zatem posiada wiedzę umożliwiającą oszacować wysokość szkody , w sytuacji gdy powód nie dysponuje taką wiedzą , kwalifikacjami , wykształceniem ani też systemem eksperckim umożliwiającym mu samodzielne wykonywanie ekspertyzy i z tej właśnie przyczyny zmuszony był zlecić spółce (...) wyliczenie kosztów naprawy przedmiotowego pojazdu,

c) prywatną kalkulację kosztów naprawy pojazdu sporządził faktycznie sam powód działając jako (...) spółka z o.o. w sytuacji , gdy kosztorys wykonał rzeczoznawca zatrudniony w spółce (...), która to spółka – w przeciwieństwie do powoda – dysponuje licencją na programy A. i (...) (...) oraz wykwalifikowaną kadrą rzeczoznawców samochodowych potrafiących – w przeciwieństwie do powoda – obsługiwać w/w systemy ,

d) w sprawie brak było konieczności sporządzania kalkulacji naprawy pojazdu , skoro jednocześnie powód zgłosił w pozwie wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego , w sytuacji , gdy zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą , prywatna opinia sporządzona na zlecenie jednej ze stron nie może stanowić dowodu w sprawie , a jedynie wyjaśnienie stanowiące poparcie – z uwzględnieniem wiadomości specjalnych – stanowiska danej strony postępowania , i z tej właśnie przyczyny powód zobligowany był wnioskować o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego , który potwierdzi zasadność kalkulacji naprawy sporządzonej na zlecenie powoda;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. :

art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. poprzez

zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w zaniżonej wysokości z uwagi na

uznanie , że koszty sporządzenia prywatnej ekspertyzy w kwocie 300,00 zł netto

nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą , a ponadto nie

były uzasadnione i konieczne.

Pełnomocnik powoda wniosł także o dopuszczenie dowodów z dokumentów w postaci : umowy najmu oprogramowania komputerowego i baz danych , faktury nr (...), zaświadczenia o zatrudnieniu rzeczoznawców , umów o pracę z rzeczoznawcami , wydruku z konta bankowego powoda. Apelujący podał , iż potrzeba powołania tychże dowodów wyniknęła dopiero na tym etapie , po zapoznaniu się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Pełnomocnik pozwanego wniosł o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ; wniosł także o oddalenie zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych , które Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne .

W apelacji pełnomocnik powoda złożył wniosek o dopuszczenie dowodów z dokumentów.

Sąd Okręgowy , stosując art. 381 k.p.c. , pominął nowe dowody z dokumentów załączonych do apelacji , uznając je za spóźnione , a ponadto nie dotyczące faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Zauważyć należy , iż już w odpowiedzi na pozew i na rozprawie pozwany podniósł zarzut dotyczący odszkodowania z tytułu kosztów opinii prywatnej zleconej przez powoda (zarzut braku adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy koniecznością sporządzenia kosztorysu na zlecenie powoda a wypadkiem ubezpieczeniowym). Powód uznał ten zarzut za niejasny i nie złożył dodatkowych dowodów w tym zakresie.

Na marginesie tylko podnieść należy , że załączona do apelacji umowa najmu oprogramowania komputerowego i baz danych zawarta przez (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. pochodzi z dnia 4 lutego 2016 roku , tymczasem opinia prywatna została sporządzona przez (...) sp. z o.o. w dniu 25 listopada 2015 roku.

Ponadto , załączona do apelacji faktura nr (...) dotyczy systemu (...) , tymczasem opinia prywatna nr (...) zawiera oznaczenie , iż została sporządzona w systemie (...).

Ponadto , zaświadczenie wystawione przez prokurenta (...) sp. z o.o. , pochodzące z dnia 21 grudnia 2016 roku , nie wskazuje, od kiedy w spółce zatrudnieni są wskazani rzeczoznawcy.

Z załączonych do apelacji umów o pracę wynika , iż w dniu 25 listopada 2015 roku (w dniu wydania opinii prywatnej) na podstawie umowy o pracę w (...) sp. z o.o. zatrudniony był wyłącznie rzeczoznawca P. K.. Pozostałe umowy z rzeczoznawcami zostały zawarte w 2016 roku.

Złożone dokumenty , nawet gdyby zostały dopuszczone jako dowody w sprawie , nie miałyby wpływu na ocenę zasadności roszczenia odszkodowawczego z tytułu kosztów sporządzenia opinii prywatnej. Sąd Okręgowy aprobuje bowiem stanowisko wyrażone w zakresie tego roszczenia przez Sąd Rejonowy działający w oparciu o dowody zgromadzone przed tym Sądem.

Sąd Okręgowy zwraca jedynie uwagę na nieuprawniony pogląd Sądu I instancji wyrażony w rozważaniach prawnych , z którego wynika , że przedmiotową ekspertyzę prywatną wykonał faktycznie sam powód działając jako spółka (...) sp. z o.o.

Ustalony prawidłowo przez Sąd Rejonowy stan faktyczny sprawy w zakresie opinii prywatnej, w oparciu o kalkulację naprawy nr (...) , wycenę wartości pojazdu i fakturę VAT, nie pozwala na wyprowadzenie i wyrażenie tak daleko idącego wniosku , nawet jeśli stanowi on wyłącznie dodatkowy komentarz Sądu („ Ponadto ...”).

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut apelacyjny naruszenia przepisów art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania , na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

W zakresie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. zważyć należy :

zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uwzględniony jedynie wówczas, gdyby wykazano , że dowody zostały ocenione w sposób rażąco wadliwy , sprzeczny z zasadami logiki bądź doświadczenia życiowego .

(tak : postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12.01.2006 r. , II CK 335 / 05 , MP 2006 / 3 / 115) .

W ocenie Sądu Okręgowego , zarzut ten jest chybiony.

Według apelującego , Sąd Rejonowy błędnie przyjął , że zlecenie opinii prywatnej i poniesienie kosztów z tego tytułu nie było konieczne i celowe.

Należy zauważyć jednak , iż celem dokonywanej na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. swobodnej oceny dowodów jest ustalenie podstawy faktycznej wytoczonego powództwa. Biorąc pod uwagę cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy sąd orzekający ocenia wiarygodność i moc dowodową poszczególnych środków dowodowych , co prowadzi do ustalenia , które twierdzenia stron znalazły odzwierciedlenie w materiale dowodowym.

Zdaniem Sądu Okręgowego , ocena braku konieczności i celowości sporządzenia opinii prywatnej jest związana z oceną prawną i stosowaniem prawa materialnego , a nie z oceną dowodów i ustaleniami faktycznymi.

Sąd Okręgowy uznał za niezasadny zarzut powoda naruszenia przez sąd I instancji art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy stwierdził , iż wykonanie prywatnej ekspertyzy nie było konieczne i niezbędne , co należy rozumieć jako nie pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym.

W ocenie Sądu Okręgowego , w okolicznościach przedmiotowej sprawy żądanie zapłaty kwoty 300,00 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty prywatnej opinii nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. ubezpieczyciel na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest zobowiązany do zapłacenia określonego odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim , wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający lub ubezpieczony. Stosownie do treści art. 822 § 2 k.c. wskazana umowa obejmuje szkody , będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia , które miało miejsce w okresie ubezpieczenia.

Za utrwalone w orzecznictwie należy uznać stanowisko , iż dla ustalenia szkody ubezpieczeniowej stosuje się odpowiednie regulacje części ogólnej prawa zobowiązań zawarte w kodeksie cywilnym.

Odnosząc się do przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej i uwzględniając , że podstawą wypłaty odszkodowania jest umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej , należy odnieść się do pojęcia szkody majątkowej oraz adekwatnego związku przyczynowego.

Pojęcie szkody nie zostało zdefiniowane normatywnie. W aktach prawnych nie istnieje definicja legalna szkody. Jednakże pomimo niejednolitego stanowiska przedstawicieli doktryny powszechnie przyjmuje się , że szkoda majątkowa to powstała wbrew woli poszkodowanego różnica pomiędzy jego stanem majątkowym , który powstał po wystąpieniu zdarzenia powodującego uszczerbek a stanem jaki by istniał , gdyby to zdarzenie nie

nastąpiło.

W zakresie adekwatnego związku przyczynowego należy podkreślić , że zgodnie z art.361 § 1 k.c. sprawca ponosi odpowiedzialność wyłącznie za normalne – typowe następstwa zdarzenia wywołującego szkodę. Związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie zjawiska nazwanego przyczyną ze zjawiskiem określonym jako skutek. Adekwatny związek przyczynowy stanowi konieczną przesłankę istnienia roszczenia odszkodowawczego, ale także wpływa na jego wysokość.

Naprawienie szkody powinno obejmować wszystkie straty , które poszkodowany poniósł wskutek zaistnienia szkody , a także udowodnione korzyści , które mógłby osiągnąć , gdyby nie wyrządzono mu szkody.

Działania prowadzące do oszacowania wartości pojazdu przed szkodą i po szkodzie oraz kosztów naprawy nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem, gdyż to nie wypadek, lecz wola powoda, który zawarł z rzeczoznawcą określoną umowę, stanowiła właściwą przyczynę wydatkowania określonej kwoty. Zlecenie sporządzenia kalkulacji zmierzało w istocie do wyliczenia odszkodowania celem dochodzenia go w procesie przed sądem; stanowiło nie następstwo wypadku, lecz przygotowanie do procesu.

Należy zauważyć, iż już w pozwie wskazano wprost, że – zdaniem powoda – kwota należnego odszkodowania została przez pozwanego zdecydowanie zaniżona. Mając taką wiedzę powód podjął decyzję o zawarciu umowy przelewu oraz o zleceniu spółce (...) spółce z o.o. w S. sporządzenia stosownej kalkulacji. Wynika z tego wprost, że powód dokonał oszacowania szkody we własnym zakresie; prywatna opinia miała jedynie potwierdzić szacunki powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego poniesione przez powoda koszty wykonania prywatnej opinii nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem (zdarzeniem, które wywołało szkodę i stanowiło podstawę do wypłaty odszkodowania przez pozwaną jako ubezpieczyciela).

Powód W. D. od 2011 roku do chwili obecnej prowadzi działalność gospodarczą związaną z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat.

Zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia, że zachodziła konieczność skorzystania z usług niezależnego rzeczoznawcy. Powód jako profesjonalista zajmujący się oceną ryzyka i szacowaniem strat posiada co najmniej niezbędne umiejętności w tym zakresie, z pewnością dużo większe niż inne podmioty nie zajmujące się taką działalnością. W ocenie Sądu Okręgowego, posiada takie umiejętności, które pozwalają mu samodzielnie sporządzić wstępną kalkulację, czyli wstępnie oszacować szkodę. Taki szacunek z istoty swej nie jest równoznaczny z dokładnym wyliczeniem odszkodowania, i nie wymaga korzystania ze specjalistycznych programów.

Wystąpienie z pozwem o odszkodowanie nie wymaga ostatecznego precyzyjnego określenia wysokości odszkodowania. Powód może złożyć wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczności służące ustaleniu należnego odszkodowania, co też w przedmiotowej sprawie uczynił. Istnieje możliwość rozszerzenia powództwa. Oznacza to, iż wysokość odszkodowania określona w pozwie nie ogranicza powoda w toku procesu, nie zamyka drogi do dochodzenia wyższego odszkodowania. Powód jako podmiot specjalizujący się w dziedzinie odszkodowań, zawodowo zawiera jako cesjonariusz umowy przelewu wierzytelności właśnie z tej przyczyny, że posiada wiedzę i umiejętności w tym zakresie.

Należy zauważyć dodatkowo, iż umowa cesji została zawarta już po wypłacie przez ubezpieczyciela na rzecz poszkodowanego bezspornej kwoty odszkodowania. Tak więc w dacie zawarcia umowy cesji koszty naprawy pojazdu i wartość pojazdu (przed i po szkodzie) zostały już oszacowane i stanowisko ubezpieczyciela zostało zweryfikowane przez powoda, skoro powód zdecydował się na zawarcie umowy cesji. Powód jako racjonalnie działający przedsiębiorca podejmuje działania nastawione na zysk. Jeśli, jak sam twierdzi, nie posiada profesjonalnej wiedzy w zakresie wyceny szkód komunikacyjnych i nie ma licencji do obsługi specjalistycznych programów eksperckich, a zakup każdej z wierzytelności oferowanych przez poszkodowanych poprzedza konsultacja powoda z wykwalifikowanym rzeczoznawcą, to zdaniem Sądu, na takiej konsultacji (przed cesją) winien powód poprzestać, nie zlecając po cesji prywatnych opinii. Należy zauważyć, iż prywatne konsultacje przed cesją związane są z ustaleniem ekonomicznej opłacalności cesji dla powoda jako przedsiębiorcy i nie pozostają w żadnym związku ze zdarzeniem szkodzącym.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004 roku, sygn. akt III CZP 24 / 04. Sąd Najwyższy wyjaśniając zagadnienie prawne wskazał, że odszkodowanie przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, może – stosownie do okoliczności sprawy – obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego. Jednocześnie w uzasadnieniu cytowanej uchwały zaznaczył, że ocena, czy poniesione koszty ekspertyzy sporządzonej na zlecenie poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym są objęte odszkodowaniem

przysługującym od ubezpieczyciela z umowy odpowiedzialności cywilnej , musi być dokonana przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy , a w szczególności w zależności od ustalenia, czy zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy poniesieniem tego wydatku a wypadkiem oraz czy poniesienie tego kosztu było obiektywnie uzasadnione.

Przytoczona uchwała SN wskazuje , iż odszkodowanie z OC sprawcy szkody **może** także obejmować koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego (w przedmiotowej sprawie opinię zlecił powód jako cesjonariusz). Każdorazowo wynikać to jednak musi z całokształtu okoliczności sprawy. Jak wcześniej wskazano , w przedmiotowej sprawie koszty poniesione przez powoda z tytułu zlecenia opinii prywatnej nie były uzasadnione i nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym.

W aspekcie przedstawionych argumentów i rozważań , apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O zasądzonych na rzecz pozwanego kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 2 p. 1 i § 10 ust. 1 p. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. , poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym po zmianie dokonanej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych

(Dz.U. z 2016 r. poz. 1667 § 2).